

Unutulan Obo Geleneği "kulluk"

Elazığ'ın Nimri köyü sakinleri "kulluk" olarak adlandırılan unutulmuş "obo" geleneğini yeniden canlandırıyor. Taşların üst üste konulmasıyla yapılan 2-3 metre yüksekliğindeki yapı, kırsalda yolcuların ya da çobanların yön bulmasını sağlıyor. - 24.09.2018

Elazığ'ın Keban ilçesine bağlı Nimri köyünün sakinleri, yörede "kulluk" olarak adlandırılan ve yön bulmaya yardımcı olduğu belirtilen unutulmuş "obo" geleneğini yeniden canlandırıyor.

Bozkırlarda koni şeklinde toprak yığınının, dağlık alanlarda ise taşların üst üste konulmasıyla yapılan "obo", 2-3 metre yüksekliğinde, tepe noktasına genelde ölmüş bir hayvanın baş iskeleti yer alan dik yapılardan oluşuyor.

Eski çağlarda farklı medeniyetler tarafından mezar anıtı, merasim alanı, adak yeri, yön işareti olarak ya da dini ritüeller de kullanılan obolar, farklı toplumlarda ovo, ova, oba, inuksuk gibi isimlerle de anılırken Elazığ çevresinde "kulluk" olarak adlandırılıyor.

Nimri köyü sakinleri, 40 yıl öncesine kadar yolcuların ya da çobanların sert kış mevsiminde veya sisli havada yön bulması için kullandığı ancak zamanla yıkılan ve unutulmuş kullukları tekrar ayağa kaldırmak için çalışma başlattı.

Köylülerin el birliğiyle yaptığı kulluklar, görüntüsüyle dikkati çekiyor.

"Orta Asya'dan geldiğini tahmin ediyoruz"

Köy sakinlerinden Kemal Öztürk, AA muhabirine yaptığı açıklamada, geçmişte Nimri Dağı eteklerini süsleyen "kulluklar"ın insanların kırsalda yön bulmalarını sağladığını söyledi. Öztürk, "kulluk geleneği"nin köylere Orta Asya Türkleri aracılığıyla geldiğini tahmin ettiklerini belirtti.

Öztürk, şunları kaydetti:

“Eskiden köyümüzde, hemen hemen her dağın tepesindeki önemli noktalarda kulluklar vardı. Bu kulluklar sayesinde karlı, puslu havalarda yolunu kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalanlar yönlerini bulurlardı. Özellikle Fırat Nehri ile köy arasındaki gidiş gelişlerdeki kaybolma tehlikesine karşı kullanılmışlardı ancak zamanla bakımsızlıktan yıkıldılar.”

Öztürk, geçmişte köyün bir parçası olan ancak insanların kentlere göç etmesiyle unutulmuş geleneği yeniden gün yüzüne çıkarmak ve gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla dağın eteklerini kulluklar ile süslemeye karar verdiklerini dile getirdi.

Bunun için köy çevresine yeni kulluklar yaptıklarını aktaran Öztürk, “Köyümüz Nimri’de ise 40 sene öncesine kadar kulluklar vardı. Bu yok olan kulluk geleneğini yeniden canlandırıyoruz.” dedi.

“Gelenek ve göreneklerimiz kaybolsun istemiyoruz”

Nimri Dayanışma Derneği Başkanı Mine Tandehmen de gelenek ve göreneklerin bir milletin geçmişi ile gelecek nesiller arasında bağ kuran önemli unsurlar olduğuna işaret etti.

Unutulmaya yüz tutan kulluk geleneğini yeniden canlandırmaya karar verdiklerini dile getiren Tandehmen, şöyle devam etti:

“Bilim ve teknoloji çağında insanlarımız kentlere yerleşiyor, köyler terk ediliyor. Bununla beraber birçok gelenek ve göreneklerimiz ya unutuldu ya da unutulmaya yüz tuttu. Sadece yaşlılarımızda kaldı bazı eski bilgiler. Bizler de olabildiğince bunları kayıt alıp yeni kuşaklara aktarmaya çalışıyoruz çünkü bu gelenek ve görenekler bizi biz yapan değerlerimiz.”

“Sanatsal çalışma olarak yapılıyor”

Mimar Özgül Öztürk de kullukların ilginç görüntüleriyle dikkati çektiğini belirtti.

Yaptıkları kulluklardan birinin tepe noktasını sembolik olarak öküz başı iskeleti ile süslediklerini anlatan Öztürk, bir kulluğun yapımında 1,5 ton taş kullanıldığını kaydetti.

Öztürk, Kanada, Portekiz ve İsviçre gibi ülkelerde kullukların sanatsal çalışma olarak da yapıldığını vurguladı.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA